

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Postboks 4710 Sluppen, 7468 Trondheim
Sentralbord: 73 19 90 00, Telefaks 73 19 91 01
Besøksadresse: E. C. Dahls g. 10

Saksbehandler
Jan Erik Andersen
Miljøvernnavdeling

Innvalgstelefon
73 19 92 78

Vår dato
19.09.2014
Deres dato
10.07.2014

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2014/5642-444
Deres ref.
14/523

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0032 OSLO

Uttalelse - bruk av snøscooter til fornøyleskjøring - forslag til endringer i lov om motorferdsel i utmark og vassdrag og forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag

Det vises til departementets høringsbrev av 10.07.2014. Der framgår det at bakgrunnen for forslagene er at både regjering og Storting ønsker en lovendring i lov om motorferdsel i utmark og vassdrag som muliggjør opprettelse av snøscooterløyper for fornøyleskjøring. Fylkesmannen forholder seg til dette og vil dermed ikke gi vurderinger om tilrådelighet eller nødvendighet av en slik ordning.

Fylkesmannen har følgende merknader til lovforslaget:

Grepet med å etablere snøscooterløyper for fornøyleskjøring gjennom en ordinær planbehandling etter plan- og bygningsloven er god, da dette plansystemet er godt etablert og kjent, og gjør det mulig med involvering av alle parter som har interesse i saken. Mulighetene for klage og innsigelse gjør også at kommunens forslag/vedtak kan prøves for et overordnet nivå, noe som medfører at interessemotsetninger kan bli grundig vurdert.

Fylkesmannen har ikke merknader til ordlyden i de foreslåtte endringene, idet disse synes å være godt dekkende og funksjonelle til formålet, men vi har synspunkter på en del av vurderingsgrunnlaget slik det står i høringsbrevet.

Vurdering i forhold til naturmiljø og friluftsliv

I departementets brev punkt 3 er det en argumentasjon om at løyper ikke nødvendigvis er skadelig for villrein, men i forslaget til forskrift er det tatt inn at løyper ikke kan legges i nasjonale villreinområder. Fylkesmannen støtter ordlyden i forskriften, og det må ikke legges opp til en uthuling av formålene med de nasjonale villreinområdene, slik en kan få inntrykk av i høringsbrevet. Lokalt kan oppfatningene være delte om hva villreinen kan og bør tåle, og hva som bør prioriteres. Det er derfor viktig at det slås fast entydig at løyper ikke kan legges i de nasjonale villreinområdene.

Forslaget burde være tydeligere på grensegangen mot viktige friluftsområder. Det kreves at friluftslivsområdene skal kartlegges og verdsettes og at virkningene for friluftsliv skal utredes. Det framgår at kartleggingen skal gjøres

etter opplegget i Mdir-håndbok 98-2013 om kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder. Retningslinjene bør være tydelige på at løyper for fornøyleskjøring med snøscooter ikke skal legges i områder som kommer ut som svært viktige friluftsområder (A-områder) knyttet til vinterbruk.

Tilsvarende vil også gjelde for naturmangfold, der det bør klargjøres at løyper ikke kan legges i naturområder/viltforekomster med verdi A der motorferdselen kan være til skade/ulempe for den aktuelle kvaliteten. Et typisk eksempel er hekkeplasser for rovfugler som etablerer seg på hekkeplassen på senvinteren (eks. kongeørn og jaktfalk), og hvor motorferdsel med tilhørende rasting i nærheten av hekkeplassene kan medføre at hekking oppgis. I andre tilfeller kan viktige viltverdier være knyttet til barmarksperioden, slik at kjøring med snøscooter på vinterføre ikke behøver å være av nevneverdig negativ betydning.

Når det gjelder viktige botaniske forekomster, er ikke kjøring i ei løype med snøscooter nødvendigvis av nevneverdig skade, om det skjer på godt snødekt mark og ikke medfører vegetasjonsrydding, hogst av skog eller terrenginngrep. Det er eksempler på at vegetasjon og markdekke kan bli skadet av snøscooterkjøring når dette skjer når det er lite snødekke, noe som gjerne kan være tilfelle både tidlig og sent i vintersesongen. Særlig sårbare og/eller truede botaniske forekomster bør derfor skjermes.

I motsetning til friluftsliv er det ikke noe krav om at et område skal være tilstrekkelig kartlagt i forhold til kunnskap om biologisk mangfold. Prinsippene for offentlig beslutningstaking i naturmangfoldloven §§ 8-12 vil gjelde for saksbehandlingen knyttet til etableringen av løypene, og som utgangspunkt skal kunnskapsgrunnlaget i forhold til biologisk mangfold kunne vurderes som tilstrekkelig for at en sak skal kunne behandles, jf. naturmangfoldloven § 8. I mange kommuner er kunnskapsgrunnlaget stedvis mangelfullt, noe som da må tilsi tilleggsregistreringer om snøscooterløyper foreslås lagt i et område med mangelfull kunnskap. Dette burde betones sterkere.

Det er oppgitt at det skal «tas hensyn til støy og andre ulemper». Dette er en formulering som gir stor grad av skjønn og som det er vanskelig å forvalte etter. Fylkesmannen mener det tydelig må fremgå at etablering av nye løyper er tiltak som omfattes av Miljøverndepartementets retningslinje for behandling av støy i arealplanleggingen T-1442/2012. I denne retningslinjen er det anbefalt støygrenser for friluftsområder; det må etterstrebtes å oppfylle disse støygrensene. Ved etablering av nye løyper må T-1442/2012, samt fremtidige veiledere/-forskrifter som omhandler støy legges til grunn i planleggingen. Støynivået i friluftsområder og ved fritidsbebyggelse/boliger må dokumenteres. Løypene må lokaliseres på en slik måte at støyproblematikken minimeres. Dette kan blant annet løses ved å unngå å legge løyper over store, åpne flater, herunder vann.

Det bør utarbeides en veileder/rundskriv som i mer detalj sier noe om rammene for etableringen av løypene i forhold til i første rekke friluftslivsinteresser og naturmangfold.

I brevet står det at «*Departementet er enig i at det er av vesentlig betydning å beholde store sammenhengende områder uten motorisert ferdsel.*» En oppfølging av dette kunne ha vært en hjemmel til å anlegge slike motorferdselsfrie områder i kommuneplanens arealdel. Denne modellen er brukt

i Sverige, der de har etablert et nett av snøscooterløyper, men samtidig har avsatt områder der motorferdsel i utmark er ulovlig.

Forslaget til endring i § 9 slik at den vil gjelde hele landet, er positiv, da den vil begrense motorferdselen i ei tid da naturen er særlig sårbar.

Forholdet til nabokommuner og til Sverige kan være en utfordring i planarbeidet. Vi kan ikke se at dette er omhandlet i høringsbrevet. For løyper som kan ha influensområde inn i Sverige, bør også interesser på svensk side involveres i planarbeidet.

Dersom det etableres snøscooterløyper som har influensområde inn i nabokommuner, må ulike interesser i disse, samt kommunen kobles inn i planprosessen. Man må også være oppmerksom på at det er stor variasjon i kunnskapsgrunnet knyttet til naturmangfold mellom kommunene. Når det etableres snøscooterløyper som kan influere på naturmiljøet i nabokommuner må man være oppmerksom på dette forhold og vurdere om det må utføres tilleggsregistreringer for å tilfredsstille kravet om kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 8. Friluftinteressene bør kartlegges i influensområdene til løypene også i nabokommuner på samme måte som i kommunen som utfører planarbeidet.

Reindriftsfaglig vurdering:

Som reindriftsfaglig myndighet ser Fylkesmannen i utgangspunktet klare utfordringer ved en endring av *lov om motorferdsel i utmark og vassdrag* og *forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag*, hvor en åpner for å etablere snøscooterløyper for fornøyleskjøring. Snøscooterløyper i reinbeiteområdet vil sannsynligvis komme i konflikt med tamreindriftens beiteinteresser. Videre er Fylkesmannen enig i ordlyden til en evt. endring av *Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag* § 4a, hvor det bl.a. står følgende: «Løypene skal ikke være til vesentlig skade eller ulempe for reindriften [...]».

Dersom departementet åpner for en endring av motorferdselloven må snøscooterløypens virkning på reinbeiteområdene utredes av kommunen, spesielt med fokus på den samlede virkningen på reinbeitedistriktet/ tamreinlaget i sin helhet. Motorisert ferdsel i utmarka kan påføre reinen unødvendig mye stress, og i verste fall gi langvarige unnvikelseseffekter. Effekter av dette kan være reduksjon og fragmentering av beitearealer, økt konkurranse på resterende beitearealer, økt energibruk og dårligere kondisjon.

Det bør utarbeides en veileder som gir en mer detaljert beskrivelse av rammene for etablering av snøscooterløyper i reinbeiteområder. Herunder må det framgå at løypene ikke må etableres i eller ved særverdiområder eller minimumsbeite for reindriften. Med særverdiområder menes trekk- og flyttleier, brunstland, kalvingsland, sentrale luftingsområder, samt områder i og ved anlegg til merking, skilling og slakting. Reinbeitedistrikt/ tamreinlag må sikres god medvirkning i planprosessen for å unngå evt. konflikter mellom snøscooterløypen

og reindriftens interesser. Det må også gis anledning til å stille vilkår til bruken av snøscooterløypen, f.eks. tidsbegrensning for å bevare sesongbeiter og flyttleier mellom sesongbeitene (eksempelvis tidlig vårbeite/ kalvingsland).

Med hilsen

Jørn Krog
fylkesmann

Marit Lorvik
ass. miljøverndirektør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.